

Zādzība, kas izdarīta lielā apmērā

Iepazīstoties ar lietas materiāliem, tiesai bija jārodas saprātīgām šaubām par apsūdzētā vainīgumu – noziedzīga nodarījuma subjektīvās puses esamību - apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas, kas paredz kvalificējošo pazīmi, lielus apmērus, jo apsūdzētā darbības nav vērtētas un atzītas par tādām, kas vērstas uz kopēju mērķi un nav konstatēts, ka šīs darbības aptvertu vienots nodoms nolaupīt mantu lielā apmērā (atsevišķs turpināts noziedzīgs nodarījums). Tādējādi tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punktu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Krimināllietu departamenta

2011. gada 13. septembrī

LĒMUMS

Lietā SKK – J - 509/2011

(Krimināllieta Nr. 11354019308)

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore A.Nusberga,
senators A.Freibergs

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Mickeviča protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas rajona tiesas 2009.gada 20.aprīļa spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2009.gada 20.aprīļa spriedumu

I.E., personas kods [...],

notiesāts pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 8 mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 2 gadiem, tas ir, daļēji pieskaitot sodu pēc Limbažu rajona tiesas 2008.gada 10.jūnija sprieduma.

Lietā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas notiesāti arī V.Š. un A.Š., daļā par kuriem protests Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā nav iesniegts.

Lieta pirmās instances tiesā iztiesāta bez pierādījumu pārbaudes izdarīšanas.

Lieta apelācijas un kasācijas kārtībā nav skatīta.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu I.E. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš laika posmā no 2007.gada 11.augusta līdz 2009.gada 9.maijam atkārtoti (29 reizes) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās, iekļūstot telpā, un lielā apmērā. Tiesas spriedumā konstatēts, ka I.E. nolaupīja svešu mantu kopsummā par Ls 12 708,68.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Mickevičs iesniedzis protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas normu kārtībā, kurā lūdz atcelt Rīgas rajona tiesas 2009.gada 20.aprīļa spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Virsprokurora pienākumu izpildītājs norāda, ka pirmās instances tiesa, lemjot jautājumu par lietas izskatīšanu bez pierādījumu pārbaudes izdarīšanas, neizpildīja Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumus. Likums nosaka, ka, lai pieņemtu lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu lietā, tiesai jāpārlicinās par apsūdzētā vainu izvirzītajā apsūdzībā. Protesta iesniedzējs atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr.SKK-155/09.

Protesta iesniedzējs uzskata, ka I.E. celtās apsūdzības saturs rada šaubas par Krimināllikuma 175.panta ceturtais daļas sastāva subjektīvās puses esamību. Tiesas uzdevums bija izvērtēt, vai apsūdzība, kurā lietas faktiskie apstākļi izklāstīti tā, ka kvalificējošais apstāklis – lieli apmēri, veidojas, mehāniski saskaitot nozagto mantu vērtību, bez norādes par apsūdzētā attieksmi izdarīt zādzību lielā apmērā, atbilst Krimināllikuma 175.panta ceturtajai daļai.

A.Mickevičs norāda, ka Kriminālprocesa likuma 499.panta nepareiza piemērošana vērtējama kā šā likuma 575.panta trešajā daļā paredzētais būtiskais pārkāpums, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta prasībām ir pamats spēkā esoša tiesas sprieduma izskatīšanai no jauna.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Mickeviča protests ir pamatots un apmierināms, Rīgas rajona tiesas 2009.gada 20.aprīļa spriedums atceļams daļā par I.E. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtais daļas un daļā par galīgā soda noteikšanu I.E. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu. Lieta atceltajās daļās nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punktu pirmās instances tiesa var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz visu apsūdzību vai tās patstāvīgu daļu (epizodi) tikai ar nosacījumu, ja tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, izskatot lietu, tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punktu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 175.panta ceturto daļu pie atbildības saucama persona par zādzību, ja tā izdarīta lielā apmērā vai ja to izdarījusi organizēta grupa, kā arī par narkotisko, psihotropo, stipri iedarbīgo, indīgo vai radioaktīvo vielu, sprāgstvielu, šaujamieroču vai munīcijas zādzību.

Saskaņā ar likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību” 20.pantu atbildība par Krimināllikumā paredzētu noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, I.E. inkriminētas 29 zādzības (epizodes). Šīs zādzības izdarītas dažādos laikos un no dažādām vietām. Pirmās instances tiesas spriedumā nozagto mantu kopējā vērtība Ls 12 708,68 (liels apmērs) veidojās, saskaitot kopā nozagto priekšmetu vērtību katrā no I.E. inkriminētajām epizodēm. No minētā sprieduma redzams, ka tiesa konstatējusi, ka šīs zādzības izdarītas atkārtoti.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa apsūdzētā I.E. darbības nav vērtējusi un nav atzinusi par tādām, kas vērstas uz kopēju mērķi, un nav konstatējusi, ka šīs darbības aptvertu vienots nodoms nolaupīt mantu lielā apmērā (atsevišķs turpināts noziedzīgs nodarījums).

Senāta Krimināllietu departaments 2010.gada 17.februāra lēmumā lietā Nr.SKK-40 atzinis, ka „nolaupītās mantas lielais apmērs kā Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalificējoša pazīme var būt atzīta tad, ja tiesa konstatējusi vainīgās personas nodomu izdarīt zādzību lielā apmērā, t.i., konstatēta šī noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse.” Šāds viedoklis pausts arī Senāta Krimināllietu departamenta 2009.gada 17.aprīļa lēmumā lietā Nr.SKK-155 un 2010.gada 31.augustā lēmumā lieta Nr.SKK-J- 414.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, iepazīstoties ar lietas materiāliem, tiesai bija jārodas saprātīgām šaubām par apsūdzētā I.E. vainīgumu – noziedzīga nodarījuma subjektīvās puses esamību - apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtais daļas, kas paredz kvalificējošo pazīmi, lielus apmērus. Tāpēc lieta iztiesājama vispārējā kārtībā, tas ir, pārbaudot pierādījumus.

Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpumu konkrētajā lietā Senāta Krimināllietu departaments atzīst par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā

likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma un notiesātā I.E. stāvokļa pasliktināšanas.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 587., 670., 672. panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas rajona tiesas 2009.gada 20.aprīļa spriedumu atcelt daļā par I.E. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas un daļā par galīgā soda noteikšanu I.E. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu. Lietu atceltajās daļās nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas rajona tiesā.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.